

EHL-İ KİTAPTAN MÜSLÜMAN OLANLAR*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri! Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Ramazanınız hayırlı geçsin... Allah-u Teâlâ Hazretleri dünya ve ahiretin mükâfatlarını ihsân eylesin... Vücutlarınıza sıhhat, afiyet versin... Oruçlarınız makbul, dualarınız müstecâb olsun... İki cihanda aziz olun...

Kur'an-ı Kerim sohbetlerimizde, Bakara Sûresi'nin 1. 2. 3. ayetlerini açıklamıştık. Şimdi 4. ayet-i kerimedeyiz. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ
قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

(البقرة:٤)

(Ve'llezîne yû'minûne bimâ ünzile ileyke ve mâ ünzile min kablik, ve bi'l-âhireti hüm yûkînûn.) (Bakara, 2/4)

Bu ayet-i kerimenin kelimeleri:

(Ve'llezîne) “Ki onlar, o kimseler ki, *(yû'minûne)* inanırlar, *(bimâ ünzile ileyke)* sana indirilmiş olana, *(ve mâ ünzile min*

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

kablîke) ve senden önce indirilmiş olana inanırlar. Hem sana indirilmiş olana inanırlar, hem senden önce indirilmiş olana inanırlar. (*Ve bi'l-âhireti hüm yûkînûn*) Ve ahirete, onlar şeksiz şüphesiz inanç içerisindedirler, inanmaktadırlar, inanıyorlar.”

Daha önceki ayet-i kerimeler:

الْمَ ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

(البقرة: ۱-۲)

(*Elif, lâm, mîm.*) birinci ayet-i kerime; çeşitli açıklamalarını yapmıştık.

(*Zâlike'l-kitâbu lâ raybe fîh hüden li'l-müttakîn.*) “Şu işte o mâlum kitaptır, içinde hiç şek şüphe yoktur; müttakîler için bir hidayet menbaıdır, vesilesidir, sebebidir.” (Bakara, 2/2)

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

(البقرة: ۳)

(*Ellezîne*) “O müttakîler ki, (*yü'minûne bi'l-gayb*) gayba inanırlar; (*ve yukîmûne's-sâlah*) ve namazı ikâme ederler, dosdoğru yerine getirirler, îfâ ederler; (*ve mimmâ razaknâhüm yunfikûn*) ve o müttakîler kendilerine nasib ettiğimiz çeşitli nimetleri, imkânları infak ederler. İyilik yapmak için muhtaçlara, fakirlere, uygun kimselere verirler.” (Bakara, 2/3)

Bu üçüncü ayet-i kerime müttakîleri açıklıyor. Müttakîlerin vasıfları zikredilmiş. Gayba inanmış kimseler oldukları, namazları dosdoğru kılmaya müdavim oldukları ve cömert oldukları, ellerindeki imkânları iyilik yaparak başka kimselere sundukları anlatılmış oluyor.

a. Ehl-i Kitaptan Müslüman Olanlar

Şimdi bu dördüncü ayet-i kerimede de buyruluyor ki:

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ
قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

(البقرة:٤)

(*Ve'llezîne*) “Ve onlar ki, o kimseler ki, (*yü'minûne bimâ ünzile ileyke*) sana indirilmiş olana inanırlar; (*ve mâ ünzile min kablike*) ve senden önce indirilmiş olan ilâhî vahiylerle inanırlar. (*Ve bi'l-âhireti hüm yûkînûn.*) Ve onlar ahirete kesin, şeksiz iman üzeredirler, inanmaktadırlar.” (Bakara, 2/4)

Bu 4. ayet-i kerimedeki sıfat, acaba müttakîlerin bir önceki ayette bildirilen sıfatlarının devamı mıdır, yoksa başka bir şey midir?.. Bu hususta zihin takılıyor. Ayetleri bilen, kelimeleri bilen, Arapça kelimelerin anlamlarını bilen bir kimse, düşündüğü zaman, hemen bir takım sorular zihninde canlanıyor.

Şimdi burada iki görüş var: Birincisi; bu 4. ayet-i kerime bildirilenler müttakîlerin sıfatlarının devamıdır. Yâni, müttakîler gayba inanan insanlardır, namazlarını dosdoğru kılan insanlardır, hayır hasenat yapan insanlardır. Bir de sana indirilene de inanmışlardır, senden önce indirilmiş olanlara da inanmışlardır; ahirete iman sahipleridir.

Bu müttakîlerin sıfatının devamı olması bir görüş ama, benim sezgilerim ve Arapça bilgime göre, böyle kelimeler üzerinde düşündüğüm zaman ulaştığım sonuç ve sahabe-i kiramdan da bazı kimselerin, İbn-i Abbas, İbn-i Mes'ud ve sahabeden bir takım cemaatin de aynı kanaati söylediklerini kitaplar kaydediyor. Ben ilk önce düşündüm, sonradan baktım sahabe-i kiram da aynı şeyleri düşünmüşler. Tabii, düşünülmeyen hiç bir şey yok, aziz ve sevgili izleyiciler! Her şeyi çok derin derin düşünmüşler. Her güzel ilim konusu, aşağı yukarı bahis konusu edilmiş. Çünkü ümmetimizin içinden çok büyük alimler, çok muhterem insanlar yetişmiş.

Memnun oldum, böyle bir nokta benim zihnime takılınca... (*Hüden li'l-müttakîn*) “Bu kitabın muhtevası, Kur'an-ı Kerim, Rasûlüllah'a inen vahiyler, müttakîler için hidayettir.” diyor. Ondan sonra, 4. ayette de: “Onlar hidayet üzeredir.” deniyor. Burada biraz, insanı düşünmeye sevk eden bir durum olduğu için düşünmüştüm.

Nitekim ayet-i kerimeyi açıklayan ve Kur'an-ı Kerim hakkında çok geniş bilgisi olan Abdullah İbn-i Abbas RA ve Abdullah İbn-i Mes'ud RA ve

sahabeden bir guruba göre, *–rıdvânu’llâhi aleyhim ecmaîn*– bu (*Ve’llezîne*) ile başlayan 4. ayet-i kerime müttakîlerle ilgili değil.

Müttakîler işte namaz kılarlar, gayba inanırlar, hayır hasenat yaparlar. (*Ve’llezîne*) “Bir de, o kimseler ki, sana indirilmiş olan Kur’an-ı Kerim’e inanıyorlar ve daha öncekilere inanıyorlar ve ahirete de inançları var.” İşte bu ayrı bir şeyi anlatıyor.

Kendileri Peygamber SAS Efendimiz’i tanıdığı zaman yahudi olan, veya nasrânî olan, hristiyan dininden veya yahudi dininden olan insanlar vardı. Peygamber Efendimiz’in yaşadığı mıntıkalarda, Mekke’de, Medine’de, Hicaz’da, Vâdi-i Teymâ’da, Hayber’de, Şam’a kadar, Suriye’ye kadar geniş bir mıntıkada ehl-i kitap dediğimiz insanlar vardı. Şimdi bunlar, kendilerine daha önceden Allah tarafından gönderilmiş peygamberlere, indirilmiş kitaplara inanmış kimselerdi.

Peygamber Efendimiz gelince, bunların bir kısmı, “Zaten böyle bir peygamberi bekliyorduk!” diye, hemen iman ettiler. Bekliyorlardı; tarihî rivayetlerden biliyoruz, onların kitaplarında yazılı... Kur’an-ı Kerim’de de yazılı, biz de biliyoruz. “Bir ahir zaman peygamberi gelecek!” diye zaten beklemektelerdi. Hatta Selmân-ı Fârisî, “O buralarda zuhura gelecek. Ahir zaman Peygamberi’ne rastlar mıyım, bulabilir miyim, karşılaşır mıyım?” diye, Anadolu’dan kalkıp Medine-i Münevvere’ye gelmişti.

Peygamber Efendimiz Medine-i Münevvere'ye geldiği zaman, yahudilerin havrasına uğradı dedi ki:

“—Bakın ey yahudi cemaati, Tevrat'ta ahir zaman Peygamberi gelecek diye bildiriliyor ya, işte o benim!” dedi.

Necran'dan gelen, Yemen'den gelen hristiyanlara da:

“—Sizin İncil'de geleceği bildirilen peygamber, kitabınızda yazılı olan peygamber işte benim!” diye bildirdi.

Onların bir kısmı:

“—Evet yâ Rasûlallâh, sen Allah'ın Rasûlü'sün, kitaplarımızda bize bildirilen vasıfları aynen taşıyorsun, tamam.” dediler ve iman ettiler.

Meselâ, Necran'dan yetmiş küsur kişilik bir hristiyan topluluğu Medine-i Münevvere'ye gelmişlerdi, Peygamber Efendimiz'in mescidine konmuşlardı ve orada kendi haçları, kendi putları, kendi kıyafetleri, kendi usulleriyle yayılmışlardı mescide, ibadet etmişlerdi. Peygamber Efendimiz ashabına:

“—Ses çıkartmayın, serbest bırakın!” diye işaret etmişti.

Sonra uzun konuşmalar yaptılar. Bu konuşmalar üzerinde, Âl-i İmrân Sûresî'nin ayetleri olarak karşımıza gelecek, önümüzdeki tefsir sohbetlerimizde inşâallah geniş geniş üzerinde duracağız.

Bu heyetten bazıları müslüman oldular. Meselâ, piskoposun kardeşi müslüman oldu, heyetten bazı kimseler müslüman oldu, ashab arasına girdiler.

Meselâ, Habeş İmparatoru Necâşi müslüman oldu. Peygamber Efendimiz’i görmediği halde, ashabın anlatmasıyla imana geldi ve Peygamber Efendimiz, o vefat ettiği zaman, gıyabında onun cenaze namazını kıldırdı. Ashabına dedi ki:

“—Kardeşiniz Necâşi vefat etmiş bulunuyor, gelin onun ruhu için cenaze namazı kılalım!” diye gıyabında, yâni arasında yüzlerce kilometre mesafe varken, cenaze namazını kıldı. Bu o Necâşi’nin mübarek bir insan olduğunu, mü’min kardeşlerimizden olduğunu gösteriyor.

Yahudilerden de meselâ, Abdullah ibn-i Selâm RA, yahudi alimlerinden birisiydi. Peygamber Efendimiz Medine’ye geldiği zaman, “Bakayım, şu zât nasıl bir kimse?..” diye toplantının olduğu eve gitmiş. Diyor ki kendisi anlatırken:¹

فَإِذَا وَجْهُهُ لَيْسَ بِوَجْهِ كَذَّابٍ

(*Feizâ vechuhû leyse bi-vechi kezzâb*) “Bir de baktım ki, yüzü nur gibi parlıyor! Hiç yalancı, boş yere iddia eden, iddia ile ortaya atılan palavracı bir insan durumu yok... Gayet sevimli, gayet ciddî, gayet mübarek, gayet nûrânî bir insan!” diyor.

¹ Lafız farkıyla: Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.652, no:2485; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.423, no:1334; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.451, no:23835; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.405, no:1460; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.14, no:4283; İbn-i Ebî Şeybe, c.V, s.248, no:25740; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.216, no:3361; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.502, no:4422; İbn-i Sa’d, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.1, s.235; Abdullah ibn-i Selâm RA’dan.

Sonradan Rasûlüllah Efendimiz'e geldi, iman ettiğini bildirdi. Böyle mü'min olan kimseler hakkında ayetler indi.

Demek ki, hristiyanlardan zaten dinleri olan, zaten inançları olan insanlar, kendi kitaplarındaki işaretlerin de anlamının gereği olarak, Peygamber Efendimiz'e iman ettiler. İşte onları anlatıyor bu dördüncü ayet-i kerime... Yâni bu Kur'an-ı Kerim, Allah'ın Peygamberini tanıyıp da, onun etrafına toplanıp onun ashabı olan, oranın ahalisi, Hicaz'ın ahalisi Arapların müttakîleri için bir hidayettir; tamam... Bir de daha önceden başka dinlere mensubken, Rasûlüllah'ı tanıyınca Peygamber Efendimiz'e de inanan kimseler var; onlar da hidayet üzeredir.

Kendileri zaten mü'min insanlardı. Kur'an-ı Kerim onları ayırıyor. Şeriatımız, dinimiz, onları müşriklerden ayrı bir zümre olarak, ehl-i kitap diye, "Bunlar kendilerine kitap indirilmiş insanlar" diye ayırıyor. Onlara özel bir muamele uyguluyor. İsteyenlere, "Kendi halimizde kalmak istiyoruz!" diyenlere; "Tamam, kendi halinizde kalın!" diyor, zorlamıyor.

Ama tabii doğru olan, ahir zaman Peygamberine gelip, inanıp, bağlanması... Zâten İsâ AS'ın da, Mûsâ AS'ın da tembihi, daha önceden bildirdiği, Tevrat'ta, İncil'de yazılı olan şey, ona tâbî olması, onu desteklemesi, onun etrafına gelmesi, ona kenetlenmesi... Bir kısmı öyle yaptılar.

İşte bu 4. ayet-i kerime ve 5. ayet-i kerime bu zümreyi anlatıyor ki, çok önemli. Kur'an-ı Kerim'in başında hemen bakıyorsunuz, bir pırıl pırıl imana giren, daha önceden böyle bir şey bilmediği halde Rasûlüllah'ı tanıyıp, iman edip mü'min olan müttakî kullar var... Bir de kendisinin bir inancı varken, yeni gelen inancın hak inanç olduğunu anlayıp, yeni gelen Peygamberin kendi peygamberlerinin ihbar ettiği hak peygamber, ahir zaman peygamberi olduğunu anlayıp, ona iman edenler var... Onları methediyor bu 4. ayet-i kerime.

Bu mânâda olması daha uygun. Çünkü Kur'an-ı Kerim kendilerine kitap indirilmeyenler için bir hidayettir. Bunlar da kendilerine ve Peygamber Efendimiz'e inandıkları için, onların da tekrar hidayet üzere olduğunu bildirince, tekrar da olmamış oluyor. (*Alâ hüden min rabbihim*) "Rablerinden hidayet üzeredirler." Tekrar gibi olmuyor, yerli yerinde oluyor.

O bakımdan bu, ehl-i kitabın İslâm'ın hak din olduğunu anlayıp da, mü'min olanlarına mahsus bir ayet-i kerimedir görüşünü tercih ediyorum. Bu daha uygun geliyor bana.

(*Ve'llezîne yü'minûne bimâ ünzile ileyke*) "Ey Rasûlüm, ey Muhammed-i Mustafâ'm, bir de sana indirilene inananlar, (*ve mâ ünzile min kablike*) ve senden önce indirilmiş olan kitaplara da inananlar var ya; hani o ehl-i kitabın kendilerinin dinleri vardı ama, artık seni tanıyınca tâbi oldular. Hem o kendi evvelki dindarlıklarından dolayı, hem de seni

anlayıp tasdik etmelerinden dolayı, işte onlar da hidayet üzeredirler. (*Ve bi'l-âhireti hüm yûkînûn*) Onlar ahirete de şeksiz, şüphesiz inanan insanlardır, ciddi dindar insanlardır, öyle gevşek insanlar değildir.”

Beşinci ayet-i kerime:

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ

(البقرة:٥)

(*Ülâike alâ hüden min rabbihim*) “İşte onlar Rablerinden bir hidayet üzeredirler.” Yâni doğru yoldadırlar. Tamam doğru yapmışlardır, sen gelinceye kadar dinlerinde kalmışlardır. Onlar ehl-i kitaptır, Allah’ın gönderdiği kitaba tâbî olan ümmettir. Allah’ın peygamberine tâbî olan insanlardır. Tamam ama, seni tanıyınca artık sana tâbi olmuşlardır. “Bunlar da hidayet üzeredir, (*ve ülâike hümü’l-müflihûn*) ve işte felâha ermiş olanlar tam onlardır.”

b. Mükâfâtı İki Kat Verilen Üç Zümre

Buhârî ve Müslim’in sahih kitaplarında bir hadis-i şerif var. O hadis-i şerifi okursak, konuyu hadis-i şerifle de daha iyi te’yid etmiş olacağız. Peygamber SAS buyurmuş ki:²

ثَلَاثَةٌ يُؤْتُونَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ رَجُلٌ مِّنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ أَمِنَ بِنَبِيِّهِ

وَأَمَّنَ بِي وَرَجُلٌ مَمْلُوكٌ أَدَّى حَقَّ اللَّهِ

وَحَقَّ مَوَالِيهِ وَرَجُلٌ أَدَّبَ جَارِيَتَهُ

فَأَحْسَنَ تَأْدِيبَهَا ثُمَّ أَعْتَقَهَا وَتَزَوَّجَهَا

(خ.م.ت.ن.حم.در.حب.ك.ط.طن.ص.ق.عن أبي موسى)

(*Selâsetün yü'tevne ecrahüm merreteyni*) “Üç zümreye mükâfatları iki kat verilir, katmerli verilir, çift verilir:

Birisi: (*Racülün min ehli'l-kitâbi âmene binebiyyihî, ve âmene bî*) “Evelce ehl-i kitaptan olup da kendi peygamberine inanmışken, sonra da bana inanmış olan adam... Bunun mükâfatı iki misli.” Çünkü evvelce dindardı. Peygamber Efendimiz'in hak din üzere olduğunu anladı, inandı. Ecri *merreteyn*, iki defa verilmiş olacak, bol ecir alacak.

² Buhârî, *Sahîh*, c.III, s.1096, no:2489; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.134, no:154; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.424, no: 1116; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.115, no:3344; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.402, no:19651; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.206, no:2244; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.463, no:227; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.331, no:3181; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s. 68, no:502; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.243, no:1868; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.86, no:113. Saîd ibn-i Mansûr, *Sünen*, c.I, s.228, no:913; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.127, no:13516; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.312, no:5502; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.26; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.96, no:302; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.339, no:768; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.1, no:1682; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.818, no:43252.

Üç kişiden ikincisi: (*Ve racülün memlûkûn eddâ hakka'llâhi, ve hakka mevâlîhi*) “Köle olup, hem kölelik hukuku dolayısıyla efendisinin yap dediği işleri yapıyor. Tarlayı belle, hurmaları topla, şu işi yap, hayvanı tımar et, git kuyudan su çek... İşte hizmetçi, köle. “Hem o hizmetleri yapıyor, hem de Allah’ın emirlerini tutuyor.” Namazını kılıyor, ibadetini yapıyor, Allah’a karşı görevlerini yapıyor. Bunun da mükâfatı kat kat fazla olacak, katmerli olacak, merreteyn olacak, iki kat olacak. Neden? İşte, hem köledir, kölelik hukukuna göre yapması gereken hizmetleri veriyor efendisine; hem de Rabbine olan ibadet borçlarını ihmal etmiyor.”

Üçüncüsü kimdir? Üçüncüsü de: (*Ve racülün eddebe câriyetehû, feahsene te'dîbehâ, sümme a'tekahâ ve tezevvecehâ*) “Bir cariye, bir kadın köle sahibi olan kimse ki; cariyesini iyi terbiye ediyor, sonra azad ediyor, hür ediyor. Yâni terbiyesini güzel yapıyor. Terbiyesi, tahsili nâkıs, eksik, kusurlu, bilgisiz, görgüsüz bir kimse değil. Güzel yetiştiriyor. Bir evlat gibi güzelce yetiştiriyor, ondan sonra da azad ediyor, hürriyet bahşediyor.

İslâm’da biliyorsunuz her ne suretle kölelik durumuna gelmişse, o toplumda köle olarak yaşıyorsa bir insan, onun kölelikten kurtulması için çok teşvikler vardır ve köle azad etmek çok sevaptır. Bir çok dînî ibadetin sonucu, köle azad ederse şöyle olur... Yemininden dönmüş, yemin etmiş tutmamış; işte köle azad ederse cezadan kurtulur. *Tahrîrû'r-rakabe*; bir kölenin boyunduruğunu çözmek,

onu hürriyetine kavuşturmak... Böyle bir çok şey ona bağlanmıştı. İbadet ve sevap, veyahut cezadan kurtuluş ona bağlanmıştı.

Bir de köle anlaşma yaparak, “Ben hür olmak istiyorum! Sana paramı ödeyeyim, ben taksit taksit, parça parça hür olayım!” dediği zaman da, yazışmayla anlaşma yapıp da, öyle de hür olunabiliyor. Böyle teşvikler de var.

İşte cârîye bir kızcağız, köle ama sahibi onu iyi terbiye ediyor, ondan sonra da azad ediyor. Yâni, hür bir insan oluyor, ondan sonra da evlendiriyor. Bu evlendirme tabii, ya başkasını bulur, “Haydi kızım bununla evlen! Allah mes’ud bahtiyar etsin...” filan tarzında. Ya da, kendisi eş olarak alır. O da büyük bir şeref. Onun da mükâfatı kat kat verilir.

Demek ki, hadis-i şerifi tamamlamış olmak için başka konulara da geçmiş olduk ama, faydalı oldu. Demek ki ehl-i kitaptan olup da mü’min olanların sevabı çok fazla. İşte bu dördüncü ayet-i kerime ehl-i kitaptan olup da İslâm ile müşerref olanlar hakkındadır. Beşinci ayet-i kerime de onlar hakkındadır.

Bunu şöyle özetliyorlar kitaplarımız: Bu Bakara Sûresi’nin başında, Allah-u Teâlâ Hazretleri mü’minleri anlatmakla başlıyor... Ondan sonra, mü’minlerin de doğrudan doğruya Arap olup, önce müşrikken İslâm’a gelenleri, yâni daha evvel bir dine sahip değilken, müslüman olanları anlatıyor... Ondan sonra, evvelce başka dindeyken yeni dine, geçerli olan, mer’î olan yeni duruma intibak edip, ona geçenleri anlatıyor.

Ondan sonraki altıncı ayet-i kerimede de, kâfirleri anlatacak. Önümüzdeki haftalarda, sağ olursak onları beyan edeceğiz. Ondan sonra da, münâfıkları anlatmağa geçeceğiz. 13 kadar ayet-i kerime... Böylece sûrenin başındaki bu ayet-i kerimeler, insanları iman bakımından sınıflandırmış olacak.

c. Ayetler Karşısında Ehl-i Kitabın Duygulanması

Şimdi bu umumî önemli konuyu söyledikten sonra, ayetin teferruatına geçelim:

“O müttakîler, işte o iyi insanlardır bir; (Ve'llezîne) bir de şu kimseler ki, (yü'minûne bimâ ünzile ileyke) ey Rasûlüm sana indirilene iman ederler.” *Ünzile ileyke*, sana indirilen demek. *Enzele-yünzilü-inzâl*; bir şeyi yukarıdan aşağıya indirmek demek. Peygamber SAS Efendimiz'e de Kur'an-ı Kerim'in ayetleri semâdan, Allah'tan geldiği için, ind-i ilâhiden kalb-i Rasûl'e geldiği için, bir inme bahis konusu olduğu için, bu ayetlerin gelmesine *inzâl*, inme deniliyor.

Bu *inzâl* kelimesini bilirsiniz, Türkçe'ye de girmiş. *Nezele-nüzûl*, sülâsisi. Ayağına inme indi derler meselâ; felç oldu, nüzûl isabet etti derler. Bu sülâsisi. *Menzil*, işte inilen yer, konak mânâsına. O da kullanılan bir kelime. *İnzâl*, bu da sülâsisinin üzerine mezîd babı, yâni rubâisi oluyor; indirmek mânâsına. Ötekisi inmek, bu indirmek mânâsına.

(*Ünzile ileyke*) “Senin üzerine indirilen.” Rasûlüllah'ın üzerine indirilen nedir?.. Kur'an-ı

Kerim'in ayetleridir. Kur'an-ı Kerim'in ayetleri Peygamber SAS Efendimiz'in şahsi inançları, düşünceleri, tefekkürü, hissiyatı, duaları ve sâiresi değildir; hariçten kendisinin kalbine Allah tarafından, Allah'tan gelen bilgilerdir. Nasıl bir yayını radyo size duyuruyorsa, veya görüntülü yayını televizyon cihazı nasıl size gösteriyorsa; Rasûlüllah Efendimiz de bir cihaz gibidir. Yâni, insanlara onu tebliğ etmek için, Rasûlüllah Efendimiz bir araçtır, bir vasıtaadır. Ama, kendisinin sözü değildir. Söz kelâm-ı ilâhidir, Allah'ın kelâmıdır, Allah'ın vahyidir, Peygamber SAS Efendimiz'e geliyor.

Bunun gelişinin, hariçten bir tesirle olduğunu anlatmıştım. Devenin üzerindeyken, devenin çöktüğünü; birisine değdiği zaman, meselâ dizi değmişse, vahiy geldiği zaman dizinin kırılacak gibi olduğunu; vahiy geldiği zaman çevredeki insanların da arı vızıltısı gibi bir vızıltı duyduklarını söylemişim. Bütün bunlar vahyin kişisel, özel, şahsî bir iş olmadığını, hâricî bir olay olduğunu, Rasûlüllah'a bir şeyler geldiğini gösteren hususlar...

Şimdi Peygamber Efendimiz'e gelen Kur'an-ı Kerim. (*Ve mâ ünzile min kablike*) "Ey Rasûlüm, senden önce indirilmiş de inanırlar."

Şimdi Peygamber Efendimiz'den önce indirilmiş neler var?.. Peygamber Efendimiz'den geriye doğru düşünecek olursak; İncil var, Tevrat var, Zebur var... Sonra, daha önceki peygamberlere, İbrâhim AS'a, Adem AS'a indirilen *suhuf* denilen sayfeler var. Bunların hepsine inanırlar.

Hakîkaten İncil'i incelerseniz, Tevrat'ı incelerseniz, Kur'an-ı Kerim'i de okursanız; bu eski peygamberleri onların da tanıdığını, hürmet ettiklerini görürsünüz. İbrâhim AS'ı yahudiler de biliyor, hristiyanlar da biliyor. Adem AS'ı biliyorlar. Hepsi *Edım*, *Adam* diye isim olarak koyuyorlar. Hâbil'e *Ebil*, Havvâ'ya *Eva* diyorlar. Yâni batı dillerinden karşılıklarını söylüyorum. *Abraham*, *Yakob* vs. bunlar hep daha önce vazifeli, Allah'ın vazifelendirdiği peygamberler. Tabii onlara inanan kimseler ama, Peygamber Efendimiz'i görünce, onun hak peygamber olduğunu anladılar. Kur'an-ı Kerim'i görünce, gözyaşları içinde anladılar.

Nitekim bir ayet-i kerimeyi, size yeri gelince de açıklarım ama, olayı tasvir ettiği için okuyayım Kur'an-ı Kerim'den. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ
تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ
يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا
مَعَ الشَّاهِدِينَ وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ
أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ

(المائدة: ۸۳-۸۴)

(*Ve izâ semiû mâ ünzile ile'r-rasûl*) “Rasûlüllah’a indirilen ayetleri duydukları zaman, (*terâ a’yünehüm tefîdu mine’d-dem’i*) o eski dinlerin mensublarını, gözleri dolmuş, heyecanlı, duygulu olduklarından, gözyaşları şıpır şıpır yerlere damlıyor görürsün. (*Mimmâ arafû mine’l-hak*) Hakkı bildikleri için, gelen şeyin vahiy olduğunu anladıkları için...” Hani cevherin kıymetini kuyumcunun bildiği gibi, hak olan şeyleri dinleyince, onun hak olduğunu anlayıp gözlerinden yaşlar dökerler, böyle duygulanırlar.

(*Yekûlûne rabbenâ âmennâ fektübnâ mea’s-şâhidîn.*) “Yâ Rabbi, bu senin yeni vahyine de, yeni peygamberine de iman ettik. Bizi de şahitler arasına kat! (*Ve mâ lenâ lâ nü’minu bi’llâhi*) Neden Allah’a inanmayalım, iman etmeyelim? (*Ve mâ câenâ mine’l-hak*) Hak olarak gelen Allah’ın vahiylerine, ayetlerine niye inanmayalım?.. (*Ve natmeu en yudhilenâ rabbünâ mea’l-kavmi’s-sâlihîn.*) Umarız ki, Rabbimiz bizi de sâlihler zümresine katar.” (Mâide, 5/83-84) diye böyle duygularını bildirirler.

Allah da, onların bu güzel karşılamasından, kavrayışlarından, edeplerinden dolayı onları cennetiyle, cemâliyle taltif edeceğini; onların muhsinler zümresinden olduğunu, ayetin devamında ifade ediyor.

d. Ahirete İman Çok Önemli

Demek ki: (*Ve’llezîne*) “Bir de bu müttakîlerle beraber o kimseler ki, (*yü’minûne bimâ ünzile*

ileyke) ey Rasûlüm Kur'an'a, sana indirilene inanırlar ve daha öncekilere de inanırlar. (*Ve bi'l-âhireti hüm yûkînûn*) Onlar ahirete de iman üzeredirler. Ahirete de şeksiz şüphesiz bir yakîn ile inanırlar." *Yakîn*, şeksiz inanç demek. *Eykane-yûkînu-mukîn-ikân...* *Yûkînûn*, if'al babından muzârî gâib cem'î oluyor; "Ahirete inanırlar, şeksiz şüphesiz imanları vardır."

Tabii, aslında peygamberlerin hepsini Allah-u Teâlâ Hazretleri gönderdiği için, hepsine iman hakikatlerini Allah bildirdiği için, aslında dinler dikkatli bir şekilde incelenirse, insanların iyi tesbit edemedikleri, karıştırdıkları, bozdukları, tahrif ettikleri, değiştirdikleri hariç; insanların uydurdukları, burunlarını sokup da bozdukları hariç, ana esasların aynı olduğu görülür, anlaşılır. Bilen bir insan, mütehasıs bir göz bunları anlar, sezer.

İşte onlar ahirete de inanırlar. "Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi ahirette sorumlu kılmasın, vazifemizi yapalım!" diye, Peygamber Efendimiz'e tâbi olmaları ondan dolaydır.

(Ûlâike alâ hüden min rabbihim) "İşte onlar Rablerinden bir hidayet üzeredirler." Müttakî kullara, Kur'an-ı Kerim ayetleri hidayettir, *hüden li'l-müttakîn*. Bunlar da, daha önceki dinlerden sahip oldukları ilim ve irfan dolayısıyla, ayetleri okuyup, Peygamber Efendimiz'i görüp de, onun hak olduğunu anladıktan sonra, tabii onların da tutturdukları yol güzel, onlar da Rablerinden kendilerine bahşedilmiş bir hidayet üzeredirler.

Şimdi *âhiret* kelimesi üzerinde biraz izahat vereyim: *Âhir* kelimesini biliyorsunuz son demek; *âhiret* de onun müennesi. Dünyanın mukabili olarak kullanılıyor. Ahiret sonraki demek. Ahiret, aslında tamlama içinde bir kelimedir. *Ed-dâru'l-âhireh*, yâni sonraki dâr, ev, yurt... İnsanların şu anda yaşadıkları yer, *ed-dâru'd-dünyâ*, şimdiki alem... *Ed-dâru'l-âhireh*, daha sonraki alem...

Veya *en-neş'etü'l-âhireh*, daha sonra ikinci defa ikinci bir hayat olacak, neşv ü nemâ bulacaklar mânâsına iken, bir de *el-hayâtü'l-âhireh*, o tabir de geçiyor Kur'an-ı Kerim'de; sonraki hayat... Şimdi içinde yaşadığımız hayat *el-hayâtü'd-dünyâ*, şimdiki hayat... Öldükten sonra ba'sü ba'de'l-mevt'ten sonraki hayat, *el-hayâtü'l-âhireh*... İkinci, sonraki hayat. İşte bu tamlamalardan kısaltma yoluyla, sadece *âhiret* kullanılıyor.

Bundan murad nedir?.. Şu andaki alem değil, bundan sonra gelecek olan alem. Şu andaki hayat değil, bundan sonra, öldükten, dirildikten sonra başlayacak olan ebedi hayat. Şu andaki hal değil, ölümden sonra başlayacak olan, sura üfürüldükten sonra, kıyamet koştuktan sonra başlayacak şey ahiret...

“Ahirete inanırlar.” Şimdi ahirete iman çok önemli bir mesele. Tabii bu bir ilim meselesidir. Çünkü insan düşündüğü zaman, nice nice delillerle aklî ve ruhânî şekilde ahireti hisseder. Ama ileride olacak olduğu için, bazıları da işte “Acaba?..” diyorlar, “Olmaz öyle şey!”

diyorlar. “Yaşam sadece bu yaşamdır, insan öldü mü, işte gidiyor. Toprağa gömüyorlar, çürüyor.” diyorlar. Ama tabii bu çok kısa bir görüş. Kur’an-ı Kerim’in özellikle üzerinde durup, çok şiddetli bir şekilde cevaplandığı, yanlış bir görüş.

Bu hayattan sonra ikinci bir hayat olacak. Bunu eski dinlerdeki bazı insanlar yazmışlar; kitaplarında, ilimlerinde, irfanlarında, medeniyetlerinde ahirete müteallik hususlar var ama, tabii karışmış bilgiler, eksik, nâkıs... Ahirete inancın en zengin, en doyurucu, en geniş malzemesi İslâm’da; Kur’an-ı Kerim’in ayetlerinde, çok geniş bir şekilde Peygamber Efendimiz’in hadis-i şeriflerinde...

Tabii, Peygamber SAS Efendimiz de, bir kere daha insanların yeni bir hayata gideceklerini, yeni bir hayatla hayat bulacaklarını ve ebedî saadete ereceklerini çok kesin bir şekilde bildirmiş. Meselâ, bu hususta bir hadis-i şerifi hatırdaki kalsın diye okumak istiyorum. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:³

يَا عَجَبًا كُلُّ الْعَجَبِ لِلشَّائِكِ فِي قُدْرَةِ اللَّهِ

وَهُوَ يَرَى خَلْقَهُ يَا عَجَبًا

كُلُّ الْعَجَبِ لِلْمُكَذِّبِ بِالنَّشْأَةِ الْآخِرَى

³ Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.347, no:595; Ebû Ca’fer Abdullah ibn-i Mesrûr el-Hâşimî RA’dan.

وَهُوَ يَرَى الْأُولَى وَيَا عَجَبًا

كُلُّ الْعَجَبِ لِلْمُكَذِّبِ بِنُشُورِ الْمَوْتِ

وَهُوَ يَمُوتُ كُلَّ يَوْمٍ وَكُلَّ لَيْلَةٍ وَيُحْيِي

وَيَا عَجَبًا كُلُّ الْعَجَبِ لِلْمُصَدِّقِ بِدَارِ الْخُلُودِ

وَهُوَ يَسْعَى لِدَارِ الْغُرُورِ وَيَا عَجَبًا كُلُّ الْعَجَبِ

لِلْمُخْتَالِ الْفُخُورِ وَإِنَّمَا خَلَقَ مِنْ نُطْفَةٍ

ثُمَّ يَعُودُ جِيفَةً وَهُوَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا يَدْرِي مَا يَفْعَلُ بِهِ

(عن أبي جعفر عبد الله بن مسور الهاشمي)

“Şaşılacak, tam mânâsıyla şaşılacak, tüm yönleriyle şaşılacak bir şeydir ki, şuna şaşılır ki; Allah’ın yarattığını, yaratıp durduğunu görür durur da, yine de Allah’ın varlığında şek ederler.” Etrafında bir sürü oluşum var, gelişim var. Bunların sebeplerini düşünse, “Yâ Rabbi sen bunları böyle halk ediyorsun!” diye, Allah’ı bulacak, bilecek. Halk eden, yaratan, *el-Hâliku’l-Bâriü’l-Musavvir*, Allah tabii... “Allah’ın yaratmasını görüp dururken, Allah’a inanmıyorlar, şek ediyorlar, şüphe ediyorlar; çok şaşılacak bir şey!..” diyor.

Peygamber Efendimiz devam ediyor: “Yine şuna şaşılır, taaccüb olunur ki; şimdiki hayatı, varlığı, dünyanın şu varlıklarını etrafı, cemâdâtı, nebâtâtı, hayvanâtı, neş’et-i ûlâyı

görüyorlar, inceliyorlar; fizikçiler, kimyacılar, tabiat bilginleri, jeologlar, yer bilimciler, gök bilimciler her tarafı inceliyorlar. İşte etraflarında bir şey... İkinci bir alemi inkâr ediyorlar. İşte bu alemi yaratan, onu da yaratacak!”

“Şuna da şaşılır ki, her gün, her gece ölü gibi yatıyorlar, ölüyorlar; hiç bir şeyden haberleri olmuyor. Hırsız geliyor, evi soyup götürüyor, uyanmıyorlar vs. Her gün ölüp diriliyorlar da, öldükten sonra dirilmeye inanmıyorlar.”

“Yine şuna şaşılır ki: Bazıları cennet var, cennetin içinde ebedi saadet var diye duydukları için, tamam inandık diyorlar da yine de bu aldanma dünyasında dalıp gidiyorlar meşguliyetlere ve bu dâru’l-gurur, aldanma dünyası için çalışıp dururlar. Ahiret için çalışmazlar. Madem cennete inanıyorsun çalışsana!.. Şaşılır bu insanın durumuna...”

“Şuna da şaşılır ki...” Şaşılacak şeyleri sayıyor Peygamber Efendimiz, özetleyeceğim sonra: “İnsanın evveli bulaşık bir küçük nutfe, ahiri de mülevves bir cîfe iken, yâni bir tohumdan yaratıldığını bildiği, öldüğü zaman ruhsuz bir ceset, bir cîfe, leş olduğunu bilir de, yine de kibir duyar, iftihar eder, burnu havada gezer. Buna da şaşılır.” diye hadis-i şerifte söylemiş Peygamber SAS.

Tekrar bu şaşılacak şeyleri özetleyelim:

“Bunlar ne kadar şaşılacak şeylerdir, tam mânâsıyla şaşılacak şeylerdir: Allah’ın mahlûkâtını görürler, Allah’ın varlığında şüphe

ederler; ne kadar şaşılacak şey!.. Şimdiki alemini görürler olmuş, bitmiş hazır; ileride olacak âlemi inkâr ederler. Ne kadar şaşılacak şey!..

Her gece yatıp uyurlar, adetâ ölürler, sonra kalkarlar. Onun gibi olan ba'sü ba'de'l-mevti, ölümden sonra nüşûru inkâr ederler; halbuki olacak...

Cennete, cennetin nimetlerine iman ederler. Onları elde etmek için çalışmazlar da, şu dünyaya aldanıp, dünya meşguliyetleri içinde, tedbirsiz, vakitlerini tüketir giderler.

Şuna da hayret olunur ki, ilk başta değersiz küçük bir tohum; sonunda da kabre konulan bir ruhsuz ceset iken, kibir gösterirler.” diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Çok söylenilecek sözler var. Yâsin Sûresi'nin sonunda anlatılıyor. Kâfirlerin, müşriklerin bir tanesi çürümüş bir kemiği almış da, Peygamber Efendimiz'in karşısına gelmiş. Kemiği de eliyle ufalamış:

مَنْ يُحْيِ الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ

(يس: ٧٨)

(*Men yuhyi'l-izâme ve hiye ramîm*) “Bu ufalanmış, toz, kum haline gelen kemiği kim diriltecek?” demiş. (Yâsin, 36/78) Yâni, Allah diriltemez gibi böyle bir münkirce, küstahça tavırla Peygamber Efendimiz'in karşısına gelmiş.

Kur'an-ı Kerim ne diyor:

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ
وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ

(يس: ٧١)

(*Kul yuhyîhe'llezî enşeehâ evvele merreh*)
“Ey Rasûlüm o edepsiz, o inançsıza söyle:
İlkönce o kemiği yaratan Allah, tekrar onu inşa
edecek, yaratacak. (*Ve hüve bi-küllî halkın
alîm.*) O her çeşit yaratmaya kâdirdir.” (Yâsin,
36/79)

Demek ki, yaratmanın ne kadar çok çeşitleri
olduğunu bildiriyor.

Hiç tahmin eder miydiniz, bu televizyon
olmadan evvel, insanın görüntüsünün böyle
saklanabileceğini?.. Hiç tahmin eder miydiniz
seslerin, görüntülerin böyle kaydedileceğini?..
Bunlar yapılmadan evvel, hiç tahmin eder
miydiniz?.. Uçaklar olmadan evvel, havada
insanların böyle 300, 500, 700 kişi bir uçakta
böyle oturup, kalkıp, yatıp, yeyip, içerek
gezdiğini tahmin eder miydiniz?.. İşte, demek
ki olabiliyor. Bütün bu olabilenlerden, ileride
de olabilecekleri anlamak lâzım!..

(*Ve hüve bi-küllî halkın alîm*) “Allah-u Teâlâ
Hazretleri, her çeşit yaratmaya kâdirdir.”
O halde ilmi boğmayalım, daraltmayalım;
olacakları kısıtlamayalım, gözümüzü
kapatmayalım!

Gerçekleri, göz kapayarak yok edemeyiz. Gerçek karşıda durur, sen gözünü kapatmış olursun. Gözümüzü açalım, gerçekleri görelim! Olabilen şeye olamaz demeyelim!

Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri, âhirette, “Bak, ba'sü ba'de'l-mevt var mıymış? Cennet, cehennem var mıymış?.. Gördünüz mü?” dediği zaman; “Yâ Rabbi, evet gördük!” deyip, kâfirlerin nasıl pişman olacaklarını bildiriyor.

İleride pişman olacaklar. Şu anda değil, ileride pişman olacaklarını bildiriyor. İşte o ileride olabilecek. Tamam olabilecek. O halde ona inanarak, engin bir iman ile, “Bugün âlem-i şahadette, şu andaki alemde bunlar varsa, yarınki âlem-i gaybda da tabii bunlar olacaktır. Bugün olmayan yarın olacaktır.” Binâen aleyh, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yaratmış olduklarından, yaratacak olduklarını kavrayabilmesi lâzım insanların!..

e. Hidâyette Olanlar Kurtulacak

(Ülâike) Ülâike'nin sonundaki ke, sen demek. “Ey Rasûlüm, sana işte bak bunları işaret olarak gösteriyorum! Sen bak işte bunlara, işte şunlar ey Rasûlüm!” Tabii, hitab önce Peygamber Efendimiz'e, sonra bütün insanlara şâmil oluyor.

(Ülâike) “Ey Rasûlüm, işte onlar, (*alâ hüden min rabbihim*) Rablerinin kendilerine bahşettiği bir doğru yol üzeredir, hidayet üzeredirler.” İyi yaptılar, hak işi yaptılar, doğru olanı seçtiler,

doğru tercihi yaptılar, sana inandılar, Allah'ın lütfuna erdiler, Allah onlara ihsan etti. (*Ve ülâike hümü'l-müflihùn*) “Ve işte onlar ey Rasûlüm, felâh bulacaklardır.”

Şimdi, Arapça'da bir takım kuralları söylememiz lâzım! Tercümelere bakıyorum, bazıları incelikleri yazamamışlar. Tabii, hepsini de inceleyemedim ama... Elimdeki tercümeler, tefsirler mahdut, kütüphanemdekilerin hepsi yanımda değil. İsm-i fâil, isim cümlesinde kullanılırsa, istikbal ifade eder. (*Ülâike hümü'l-müflihùn*) “Felâh bulacak olanlar onlardır.” Yâni istikbal.

Meselâ, (*Ene zâhibün*) “Ben gideceğim!” demek. “Ben gidiciyim.” demekten başka bir mânâ bu... Bunu anlamak lâzım ve belirtmek lâzım! Felâh bulmak tabii, ileride olacak. Kim cehennemden paçayı kurtarır, cennete girerse; azabdan halâs olur da nimete mazhar olursa, o zaman felâh bulacak. İşte onlar felâh bulacaklardır. Yâni, “Doğru hareket ettikleri için, onlar da felâh bulacaklardır.” diye bildiriliyor.

Bu (*ülâike*)'nin iki defa tekrar edilmesi, hidâyetin ayrı bir husus olduğunu, felâha ermenin ikinci ayrı bir husus olduğunu gösteriyor. Hidayet üzere olmak, güzel bir şey; en sonunda felâh bulmak, o da ayrı bir şey... Hidayet henüz işin bitmiş hali değil; ama, felâh işin bitmiş hâli...

Felâh kelimesi, yarmak fiilinden çıkıyor. Hatta çift süren, toprağı yarıp da tohum eken köylüye de Araplar *fellâh* derler. O da *felâh* köküyle ilgili. Şimdi bu yarmak mânâsıyla ne ilgisi var bu iflâh olmanın, yâni kurtulmanın, matlubuna ermek, muradına nail olmanın?.. Onlar her türlü engeli aşıp, her türlü tehlike duvarını, surunu yıkıp, geçip, sonunda artık cennete girince, bütün mânîleri yarıp geçmiş oluyorlar, maksada, amaca ulaşmış oluyorlar.

Onun için *eflaha-yuflihu-iftlâh*, rubâiden *müflih*, ism-i fail sîgasının çoğulu oluyor. Tabii, elif-lâmlı gelmiş. Elif-lâmlı gelmesi önemli... Haber aslında elif-lâmsız olur. (*Ûlâike müflihùn*) demiyor. Kasır ifade eder, yâni tahsis, özel durumda olduklarını gösteriyor. “İşte onlar asıl felâh bulanlar onlar olacaklardır.” mânâsına gelmiş oluyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri onların felâha ereceklerini de bildirmiş oluyor.

Böylece, Bakara Sûresi'nin müttakîlerin sıfatı olan 3. ayetinden sonra, 4. ve 5. ayetinin de, Peygamber Efendimiz'in zamanında onu görüp, ona iman getiren eski din mensubları hakkında olduğu ana tezini söylemiş olduk. Bundan sonraki ayetler, Bakara Sûresi'nin ikinci sayfasında, (*İnne'llezîne keferû*) diye başlayıp kâfirleri anlatacak ama, konu yine başındaki bütünlüğü devam ettiriyor. Akıcılık, konunun devamı var. İnşâallah önümüzdeki hafta, o kimlerin kâfir olduğunu anlatan ayetleri izah etmeye geçeceğiz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi de müttakî kullarından eylesin... Bizi de Peygamber Efendimiz'in getirdiklerine, Kur'an-ı Kerim'in ifade ettiğine, dinimizin esaslarına âşinâ eylesin... İman esaslarını öğrenmeyi nasib eylesin... Sonuç itibariyle hidayet üzere yürümeye muvaffak eylesin... Çünkü bu devir, çok fitnenin, fesadın çalkandığı bir devirdir. Allah bizi yanıltmasın, şaşırtmasın... İslâm'ın güzelliğini anlamayı nasib eylesin...

f. İslâm Bütün Dinleri Kucaklar

Bir hususu söyleyecektim, onu da söyleyerek sözümü tamamlayayım: Bu ayet-i kerimelerden görünüyor ki, Peygamber Efendimiz'den önceki dinlere, hak peygamberlerin getirdiği inançlara da müslümanın saygısı var, İslâm'ın saygısı var. O halde bütün dinleri birleştiren, bütün insanları iman bayrağı altında toplayan yegâne din İslâm'dır!

Tabii biz onların, ehl-i kitâbın kendi özel din kitaplarını incelemiyoruz. Dinler tarihi mütehassısları belki inceliyorlardır. Ama Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinden biliyoruz ki, meselâ:

وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ

هُودًا أَوْ نَصَارَى

(البقرة: ١١١)

(*Ve kâlû len yedhule'l-cennete illâ men kâne hûden ev nasârâ*) “Cennete ancak yahudi olan girecek, başkası girmeyecek! Hristiyan olan girecek, başkası girmeyecek!” dediler.” (Bakara, 2/111) diye Allah’ın hak peygamberini, Allah’ın yeni dinini kabul etmeme, hatta birbirlerini kabul etmeme gibi durumlar gösterdikleri, Kur’an-ı Kerim’de naklediliyor.

Ama İslâm, dikkat edilirse bu ayet-i kerimede, hem Peygamber SAS Efendimiz’in hak peygamber olduğunu, hem de daha önceki peygamberlerin hak peygamber olduğunu tasdik ederek, bir kere o peygamberlere inancı mühürlüyor, tasdik ediyor. Bu çok önemli bir olay... Eski kitapların, Allah tarafından gönderilmiş kitap olduğunu tasdik ediyor. Bu çok önemli bir husus... Tabii asılları kaybolmuş, bazı yerleri değiştirilmiş, çıkartılmış. Toplantı yapmışlar, “Şunu çıkartalım, bunu çıkartalım!” demişler. Halbuki, Allah’ın kitabını kişi değiştirebilir mi?..

Bütün dinleri dost gözüyle görüp, bütün insanları gerçek iman bayrağı altında toplayan yegâne inancın İslâm olduğunu, bu ayet-i kerime bu ifadesiyle gösteriyor. Tabii bu hususu, Kur’an-ı Kerim’in birçok yerindeki öteki ayetler de daha geniş olarak gösterecek. Yeri geldiği zaman, tekrar onları açıklayacağız.

İslâm'ın kıymetini bilmeyi Allah bize nasib eylesin... İmanlı insanlar olarak doğduğumuz gibi, imanlı olarak yaşamayı, mü'min-i kâmil olarak, tam müslüman olarak ruhumuzu teslim edip, ahirete Allah'ın sevdiği, râzı olduğu kul olarak varmamızı nasib eylesin... Cennetiyle cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve izleyicileri,
es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

29. 12. 1998 - AVUSTRALYA

[Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

